

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2025/51

Karar Sayısı : 2025/184

Karar Tarihi : 10/9/2025

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Yalova 7. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 17/10/2019 tarihli ve 7188 sayılı Kanun'un 23. maddesiyle başlığı ile birlikte yeniden düzenlenen 250. maddesinin (13) numaralı fıkrasında yer alan "...ya da başka bir nedenle şüpheliye ulaşılamaması..." ibaresinin Anayasa'nın 2., 10., 23., 36. ve 40. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Sanık hakkında ruhsatsız olarak bıçak veya diğer aletleri satın alma, taşıma veya bulundurma suçundan açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un 250. maddesinin itiraz konusu kuralın da yer aldığı (13) numaralı fıkrası şöyledir:

"(13) Resmî mercilere beyan edilmiş olup da soruşturma dosyasında yer alan adreste bulunmama veya yurt dışında olma ya da başka bir nedenle şüpheliye ulaşılamaması hâlinde, seri muhakeme usulü uygulanmaz."

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Kadir ÖZKAYA, Hasan Tahsin GÖKCAN, Basri BAĞCI, Engin YILDIRIM, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ve Metin KIRATLI'nın katılımlarıyla 6/3/2025 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Ahmet Hakan SOYTÜRK tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükmü, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Anlam ve Kapsam

3. Seri muhakeme usulü, ceza usul hukuku alanında alternatif çözüm yolu olarak ilk kez 5271 sayılı Kanun'un 250. maddesinin 7188 sayılı Kanun'la yeniden düzenlenmesiyle ihdas edilmiştir. Söz konusu usul, anılan Kanun'da açıkça düzenlenen suçlarla sınırlı olmak

üzere uygulanabilecek istisnai bir muhakeme yoludur. Söz konusu maddeyi yeniden düzenleyen 7188 sayılı Kanun'un gerekçesinde de belirtildiği üzere seri muhakeme usulü, bir tarafta şüpheli diğer tarafta savcılık ile hüküm ve denetim makamı olarak mahkemenin bulunduğu ve muhakeme yönteminin uygulanması teklifinin şüpheli tarafından kabulüne hukuki sonuç bağlayan bir yoldur (AYM, E.2024/66, K.2024/188, 5/11/2024, § 7).

4. 5271 sayılı Kanun kapsamında seri muhakeme usulünün uygulanması için belli şartların gerçekleşmesi gerekir. Anılan Kanun'un 250. maddesinin (1) numaralı fıkrasında; aynı fıkranın (a), (b), (c), (d) ve (e) bentlerinde sayılan suçlarla ilgili olarak Cumhuriyet savcısı tarafından yürütülen soruşturma evresi sonunda kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilmediği takdirde söz konusu usulün uygulanacağı belirtilmiştir.

5. Kanun'un 2. maddesinde soruşturma evresi, yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evre olarak tanımlanmıştır. 160. maddeye göre suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenen Cumhuriyet savcısının kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek için derhâl işin gerçeğini araştırmaya başlaması ve bu kapsamda tüm delilleri toplaması gerekmektedir. Benzer şekilde seri muhakemeye tabi bir suçun işlendiği izlenimini edinen Cumhuriyet savcısının anılan madde uyarınca maddi gerçeği araştırma ve delilleri toplama yükümlülüğü bulunmaktadır.

6. Bu itibarla seri muhakeme usulünün ancak soruşturma evresinin sonunda kamu davası açılması için yeterli şüphenin elde edilmesi hâlinde uygulanabileceği açıktır. Başka bir deyişle Kanun'un iddianame düzenlenmesi için 170. maddenin (2) numaralı fıkrasında aradığı ve seri muhakeme bakımından da geçerli olan yeterli şüphe şartının gerçekleşmemesi durumunda anılan usul uygulanmaksızın kamu davasının açılmasına yer olmadığına karar verilmesi gerekecektir.

7. 250. maddenin (2) ve (3) numaralı fıkralarına göre Cumhuriyet savcısı veya kolluk görevlileri, şüpheliyi seri muhakeme usulü hakkında bilgilendirir. Cumhuriyet savcısı tarafından seri muhakeme usulünün uygulanması şüpheliye teklif edilir ve şüphelinin müdafii huzurunda teklifi kabul etmesi hâlinde bu usul uygulanır.

8. Anılan maddede seri muhakeme usulünün teklifi için şüphelinin ne surette davet edileceğine ilişkin bir hükme yer verilmemiştir. Maddenin (15) numaralı fıkrasında bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

9. Bu kapsamda 31/12/2019 tarihli ve 30995 sayılı (4. Mükerrer) Resmî Gazete'de yayımlanan Ceza Muhakemesinde Seri Muhakeme Yönetmeliği'nin 9. maddesinde davet usulü düzenlenmiştir. Anılan maddenin (1) numaralı fıkrasında Cumhuriyet savcısının şüpheliyi seri muhakeme usulünün uygulanmasını teklif etmek amacıyla en kısa sürede davet edeceği, davetin; telefon, telgraf, faks, elektronik posta gibi iletişim araçlarından yararlanmak suretiyle de yapılabileceği belirtilmiştir. Söz konusu Yönetmelik'te davet usulünde 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerinin uygulanmasına ilişkin bir zorunluluk öngörülmemiştir.

10. Maddenin (2) numaralı fıkrasında ise şüphelinin mazeretsiz olarak davete icabet etmemesi, resmî mercilere beyan edilmiş olup da soruşturma dosyasında yer alan adreste

bulunmaması veya yurt dışında olması ya da başka bir nedenle şüpheliye ulaşılamaması hâllerinde Cumhuriyet savcısı tarafından bu durumun tutanağa bağlanacağı ve soruşturmaya genel hükümlere göre devam edileceği düzenlenmiştir.

11. Yargıtay kararlarında da Yönetmelik'te sayılan usullerden herhangi biriyle seri muhakeme usulünün uygulanmasına yönelik olarak şüpheliye davette bulunulabileceği belirtilmiş; böylece anılan Kanun hükümlerine göre tebligat yapılması şartı aranmamıştır (Yargıtay 12. Ceza Dairesi, E.2021/3675, K.2021/6296, 28/9/2021). Nitekim seri muhakeme usulünün uygulanmasına ilişkin olarak şüphelinin kollukta bildirdiği adrese yapılan ve şüphelinin adreste tanınmadığı gerekçesiyle iade edilen tebligata rağmen savcılıkça soruşturmaya genel hükümlere göre devam edilip dava açılmasının usul ve kanuna uygun olduğu değerlendirilmiştir (Yargıtay 12. Ceza Dairesi, E.2021/4162, K.2021/6546, 5/10/2021).

12. 5271 sayılı Kanun'un 250. maddesinin (4), (5) ve (6) numaralı fıkralarında seri muhakeme usulünde yaptırımın belirlenmesi ve bireyselleştirilmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir. Anılan maddenin (4) numaralı fıkrasına göre Cumhuriyet savcısı 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 61. maddesinin (1) numaralı fıkrasında belirtilen hususları gözönünde bulundurarak suçun kanuni tanımında öngörülen cezanın alt ve üst sınırı arasında tespit edeceği temel cezadan ve şartları bulunduğu takdirde zincirleme suça ilişkin hükümler uygulandıktan sonra belirlenen cezadan yarı oranında indirim uygulamak suretiyle yaptırımı belirler. (5) ve (6) numaralı fıkralarda ise Cumhuriyet savcısı tarafından belirlenen hapis cezasının, şartlarının bulunması hâlinde söz konusu Kanun'un 50. maddesi uyarınca seçenek yaptırıma çevrileceği veya Kanun'un 51. maddesi uyarınca ertelenebileceği ya da 5271 sayılı Kanun'un 231. maddesi uyarınca hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebileceği belirtilmiştir.

13. Söz konusu Kanun'un 250. maddesinin (8) ila (14) numaralı fıkralarında seri muhakeme usulünün ne şekilde uygulanacağı düzenlenmiştir. Anılan maddenin (8) numaralı fıkrasının birinci cümlesi uyarınca Cumhuriyet savcısı şüpheli hakkında seri muhakeme usulünün uygulanmasını yazılı olarak görevli mahkemeden talep edecektir. Talep yazısında hangi hususların yer alacağı da aynı fıkranın ikinci cümlesinde düzenlenmiştir. Fıkranın üçüncü ve dördüncü cümlelerinde ise mahkeme tarafından fıkraya aykırı olarak düzenlendiği, belirtilen yaptırımda maddi hata yapıldığı, cezanın niteliğine uygun bir güvenlik tedbirinin belirtilmediği veya yaptırım hakkında cezanın seçenek yaptırıma çevrilmesinin, ertelenmesinin ya da hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının talep edildiği durumlarda talep edilen bireyselleştirme yöntemlerinin objektif şartlarının oluşmadığı tespit edildiği takdirde talep yazısının eksikliklerin tamamlanması amacıyla Cumhuriyet başsavcılığına iade edileceği, Cumhuriyet savcısı tarafından eksiklikler tamamlandıktan ve hatalı noktalar düzeltildikten sonra talep yazısının yeniden düzenlenerek mahkemeye gönderileceği hükme bağlanmıştır.

14. Maddenin (9) numaralı fıkrasına göre talep yazısında eksiklik bulunmadığı veya eksikliklerin tamamlandığı durumlarda mahkeme, şüpheliyi müdafii huzurunda dinledikten sonra (3) numaralı fıkradaki şartların gerçekleştiği, eylemin seri muhakeme usulü kapsamında olduğu ve dosyadaki mevcut delillere göre mahkûmiyet kararı verilmesi gerektiği kanaatine varırsa talep yazısında belirtilen yaptırımdan daha ağır olmamak üzere (4) ila (7) numaralı fıkra hükümleri doğrultusunda hüküm kuracak; aksi takdirde talebi reddederek soruşturmanın

genel hükümlere göre sonuçlandırılması amacıyla dosyayı Cumhuriyet başsavcılığına gönderecektir.

15. (11) ila (13) numaralı fıkralarda seri muhakeme usulünün uygulanamayacağı hâller düzenlenmiştir. Başka bir ifadeyle soruşturma konusu suç seri muhakemeye tâbi olsa dahi belirli durumlarda bu usulün uygulanması mümkün değildir. Anılan fıkralarda sayılan durumlar seri muhakeme usulünü uygulama zorunluluğunun istisnalarını oluşturmaktadır.

16. (11) numaralı fıkra uyarınca suçun iştirak hâlinde işlenmesi durumunda şüphelilerden birinin bu usulün uygulanmasını kabul etmemesi ve seri muhakeme usulü kapsamına giren bir suçun bu kapsama girmeyen başka bir suçla birlikte işlenmiş olması hâllerinde seri muhakeme usulü uygulanmayacaktır.

17. Yine (12) numaralı fıkroda yaş küçüklüğü ve akıl hastalığı hâllerinde söz konusu usulün uygulanmayacağı belirtilmiştir.

18. (13) numaralı fıkroda ise resmî mercilere beyan edilmiş olup da soruşturma dosyasında yer alan adreste bulunmama veya yurt dışında olma ya da başka bir nedenle şüpheliye ulaşılamaması hâllerinde seri muhakeme usulünün uygulanmayacağı öngörülmüştür. Anılan fıkroda yer alan “...ya da başka bir nedenle şüpheliye ulaşılamaması...” ibaresi itiraz konusu kuralı oluşturmaktadır. Kural uyarınca Cumhuriyet başsavcılığı tarafından şüpheliye herhangi bir nedenle ulaşılamadığı durumlarda soruşturma genel hükümlere göre sonuçlandırılacaktır.

B. İtirazın Gerekçesi

19. Başvuru kararında özetle; Cumhuriyet savcısının şüpheliyi seri muhakeme usulünün uygulanmasını teklif etmek amacıyla davet edeceği durumlarda şüpheliye ne surette ulaşılacağına ilişkin olarak kanunda bir açıklığın bulunmadığı, bu sebeple davetin yazılı bildirimin yanı sıra telefon, telgraf, faks, elektronik posta gibi iletişim araçlarıyla da yapılabildiği, şüpheliye bu araçlarla ulaşılamayan hallerde itiraz konusu kuraldaki belirsizlik nedeniyle seri muhakeme usulü uygulanmaksızın kamu davasının açılabileceği, suç isnadı altında bulunan kişinin daha az ceza almasını temin edecek bir imkândan yararlanamamasına yol açan bu durumun hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmadığı, yine Cumhuriyet başsavcılıklarının şüphelinin davet usulüne ilişkin olarak farklı uygulamalarının aynı durumda bulunan kişilerin kanun karşısında farklı işleme tâbi tutulmalarına neden olduğu, bu durumun eşitlik ilkesini ihlal ettiği, ayrıca usulüne uygun bir tebligata ihtiyaç duyulmaksızın şüpheliye ulaşılamadığına dair düzenlenecek bir tutanak sonucunda şüphelinin seri muhakemeden yararlanamamasının kişilerin seyahat özgürlüğünü de orantısız biçimde sınırladığı, şüpheliye usul kapsamında yapılacak davetle ilgili işlemlere karşı başvurabileceği merciin usulünce bildirilmemesinin adil yargılanma ve etkili başvuru hakkıyla da bağdaşmadığı belirtilerek kuralın Anayasa’nın 2., 10., 23., 36. ve 40. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

C. Anayasa’ya Aykırılık Sorunu

20. Anayasa’nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuki güvenliği sağlayan, Anayasa’ya

aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

21. Hukuk devletinin temel ilkelerinden biri *belirliliktir*. Bu ilkeye göre yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ya da kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını zorunlu kılar. Bu bakımdan kanun metninin, bireylerin gerektiğinde hukuki yardım almak suretiyle hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını belirli bir açıklık ve kesinlikte öngörebilmelerine imkân verecek düzeyde kaleme alınmış olması gerekir.

22. İtiraz konusu kural uyarınca Cumhuriyet başsavcılığı tarafından şüpheliye herhangi bir nedenle ulaşılamaması hâlinde, seri muhakeme usulü uygulanmaksızın soruşturma sonuçlandırılacaktır. Dolayısıyla kuralın da yer aldığı fıkrada seri muhakeme usulü uygulanmaksızın soruşturmanın sonuçlandırılacağı hâller sınırlı olarak sayılmamış, şüpheliye herhangi bir nedenle ulaşılamaması söz konusu usulün uygulanmaması için yeterli görülmüştür. Bu suretle genel bir belirleme yapılması kuralın belirsizlik taşıdığı anlamına gelmemekte, bu durum kanun yapma tekniğinin doğasından kaynaklanmaktadır. Zira kanun hükümlerinin genel olması, somut olayın özelliğine göre değişebilecek tüm çözümleri hükmün bünyesinde barındırması, bir başka ifadeyle hükmün amaca uygun sonuca ulaştıracak herhangi bir çözümü dışlamasını önleme ihtiyacından kaynaklanmaktadır. Nitekim kanuni düzenlemelerde yorum gerektiren hâllerde bu kapsamdaki sorunların yargısal yorumlarla çözülebileceği de açıktır. Dolayısıyla kuralla hangi hâllerde seri muhakeme usulünün uygulanmayacağını herhangi bir tereddüde yer vermeyecek şekilde açık ve net olarak düzenlendiği gözetildiğinde kuralın belirlilik şartını taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

23. Hukuk devleti ilkesi gereğince kanunların kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla yapılması gerekir. Anayasa Mahkemesince kamu yararı konusunda yapılacak inceleme, kanunun kamu yararı amacıyla yapılıp yapılmadığının araştırılmasıyla sınırlıdır. Anayasa'nın çeşitli hükümlerinde yer alan kamu yararı kavramının Anayasa'da bir tanımı yapılmamıştır. Ancak Anayasa Mahkemesinin kararlarında da belirtildiği gibi kamu yararı; bireysel, özel çıkarlardan ayrı ve bunlara üstün olan toplumsal yarardır. Kamu yararı düşüncesi olmaksızın yalnız özel çıkarlar için veya sadece belli kişilerin yararına kanun hükmü konulamaz. Böyle bir durumun açık bir biçimde ve kesin olarak saptanması hâlinde söz konusu kanun hükmü Anayasa'nın 2. maddesine aykırı düşer. Açıklanan istisnai hâl dışında bir kanun hükmünün gereksinimlere uygun olup olmadığı, hangi araç ve yöntemlerle kamu yararının sağlanabileceği kanun koyucunun takdirinde olduğundan bu kapsamda kamu yararı değerlendirmesi yapmak anayasa yargısıyla bağdaşmaz (AYM, E.2020/53, K.2021/55, 14/7/2021, § 23).

24. Anayasa'nın 141. maddesinde davaların makul bir süre içinde bitirilmesi gerekliliği açıkça düzenlenmiştir. Bu ilke gereğince devlet, yargılamaların gereksiz yere uzamasını engelleyecek etkin tedbirler almak zorundadır. Bu bağlamda hukuk sisteminin ve özellikle yargılama usulünün yargılamaların makul süre içinde bitirilmesini mümkün kılacak şekilde düzenlenmesi ve davaların nedensiz olarak uzamasına yol açacak usul hükümlerine

yer verilmemesi makul sürede yargılanma ilkesinin bir gereğidir. Ancak bu amaçla alınacak kanuni tedbirlerin yargılama sonucunda işin esasına yönelik adil ve hakkaniyete uygun bir karar verilmesine engel oluşturmaması gerektiği de açıktır. Anılan ilkelere uygun olmak kaydıyla yargılama usulüne ilişkin hükümleri belirlemek ise Anayasa'nın 142. maddesi gereğince kanun koyucunun takdirindedir.

25. 7188 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde de ifade edildiği üzere belirli bir önemin altındaki suçlarda seri muhakeme usulünün uygulanması, işlenen suçta hızlı ve etkili bir karşılık verilerek, bozulan kamu düzeninin sağlanmasına katkı sunmaktadır. Bu itibarla herhangi bir nedenle şüpheliye ulaşılamaması hâlinde seri muhakeme usulü uygulanmaksızın genel hükümlere göre yargılamaya devam edilmesini öngören kuralın yargılamanın gereksiz yere uzamasını önleme amacına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla kuralın kamu yararı dışında bir amaç taşıdığı söylenemez.

26. Hukuk devletinde kanun koyucunun anayasal ilkelere bağlı kalmak şartıyla ceza uyumsuzluklarda alternatif uyumsuzluk çözüm yolu öngörüp öngörmeme veya hangi suçlara söz konusu kurumların uygulanacağını, bunların şartlarını, yöntemini, kişi veya kurum yönünden kapsam ve sınırları ile istisnalarını belirleme konusunda takdir yetkisi bulunmaktadır.

27. Kanun koyucu, takdir yetkisi kapsamındaki düzenlemeleri yaparken hukuk devleti ilkesinin bir gereği olan ölçülülük ilkesiyle bağlıdır. Bu ilke elverişlilik, gereklilik ve orantılılık olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. *Elverişlilik* getirilen kuralın ulaşılmak istenen amaç için elverişli olmasını, *gereklilik* getirilen kuralın ulaşılmak istenen amaç bakımından gerekli olmasını, *orantılılık* ise getirilen kural ile ulaşılmak istenen amaç arasında olması gereken ölçüyü ifade etmektedir. Bir kuralda öngörülen düzenleme ile ulaşılmak istenen amaç arasında da ölçülülük ilkesi gereğince makul bir dengenin bulunması zorunludur (AYM, E.2021/98, K.2022/9, 26/1/2022, § 7). Buna göre şüpheliye herhangi bir nedenle ulaşılamaması hâlinde seri muhakeme usulünün uygulanmamasını öngören kuralın elverişlilik, gereklilik ve orantılılık alt ilkelerine uygun olması gerekir.

28. Kural kapsamında şüpheliye herhangi bir nedenle ulaşılamaması hâlinde seri muhakeme usulü uygulanmaksızın yargılamaya genel hükümlere göre devam edilmesinin ceza yargılamasının sürüncemede kalmaksızın makul sürede bitirilmesine katkı sunacağı açıktır. Dolayısıyla kuralın anılan meşru amaca ulaşma bakımından elverişli ve gerekli olmadığı söylenemez.

29. Seri muhakeme usulünün uygulanmasında şüphelinin iradesi ön planda olup söz konusu usulün ceza miktarı itibarıyla fail lehine olduğu açıktır. Bu bağlamda maddi ceza hukuku bakımından lehe sonuçlar doğuran söz konusu usulün uygulanmasında şüphelinin, iradesini sağlıklı bir şekilde ortaya koyabilmesine imkân tanınması gerekir. Nitekim şüpheliye herhangi bir nedenle ulaşılamaması sebebiyle seri muhakeme usulünün uygulanmadığı durumlarda suç isnadı altında bulunan kişi cezada yarı oranında indirim yapılmasını sağlayacak imkândan mahrum kalacaktır. Bu nedenle kuralın orantılılığı değerlendirilirken şüphelinin seri muhakeme sürecinden haberdar edilmesine dair yöntemlerin ve buna ilişkin güvencelerin yeterliliğinin de dikkate alınması gerekir.

30. Cumhuriyet başsavcılığının seri muhakeme usulü teklifine yönelik davet etme usulü 5271 sayılı Kanun'da düzenlenmemiştir. Anılan Kanun'da sınırlayıcı bir yöntem öngörülmediğinden savcılığın şüpheliye her türlü vasıta ile ulaşabilmesi mümkünse de -davet usulünde 7201 sayılı Kanun hükümleri ve bu kapsamdaki güvencelerin uygulanmasına ilişkin olarak herhangi bir zorunluluğun öngörülmediği de gözetildiğinde- şüpheliye 7201 sayılı Kanun'a göre tebligat yapılmadığı ve diğer vasıtalarla da (telefon, mail vs.) ulaşılamadığı durumlarda Cumhuriyet başsavcılığının bu hususa ilişkin olarak düzenleyeceği tutanağın mahkemece denetlenmesine imkân tanınmadığı anlaşılmaktadır.

31. Bu bağlamda cezasından yarı oranında indirim yapılma imkânından mahrum bırakılan şüphelinin söz konusu tutanağın aksine kuralda öngörülen şartların gerçekleşmediğini ileri sürerek bu husustaki itirazlarını dile getirmesi de mümkün değildir. Nitekim mahkemece bu konuda bir değerlendirme yapılarak gerekirse seri muhakeme usulünün yeniden işletilmesine imkân sağlayan etkili bir yolun da 5271 sayılı Kanun'da düzenlenmediği anlaşılmaktadır.

32. Dolayısıyla kuralla şüpheliye seri muhakeme usulünün uygulanmasının teklif edilmesi amacıyla yapılacak davete ilişkin olarak öngörülen yöntemlerin şüphelinin yargılama sürecinden haberdar edilmesine ve yargılama faaliyetine aktif katılımına dair yeterli güvenceleri içermediği değerlendirilmektedir. Buna göre kural uyarınca seri muhakeme usulünün uygulanamaması sebebiyle ortaya çıkan dezavantajlı duruma karşı kanunda dengeleyici mekanizmaların öngörülmediği, bu yönüyle kuralın şüpheliye katlanamayacağı bir külfet yüklediği anlaşılmaktadır.

33. Bu itibarla kural kapsamında şüpheliye herhangi bir nedenle ulaşılamaması hâlinde seri muhakeme usulü uygulanmaksızın yargılamaya genel hükümlere göre devam edilmesine imkân tanınmasının meşru amaç bakımından orantılı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu yönüyle kuralın hukuk devleti ilkesiyle bağdaştığı söylenemez.

34. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın 36. ve 40. maddeleri yönünden incelenmemiştir.

Kuralın Anayasa'nın 10. ve 23. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

IV. İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

35. Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında "*Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.*" denilmekte, 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanarak Mahkemenin gerekli gördüğü hâllerde Resmî Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak iptal kararının yürürlüğe gireceği tarihi bir yılı geçmemek üzere ayrıca kararlaştırılabileceği belirtilmektedir.

36. 5271 sayılı Kanun'un 250. maddesinin (13) numaralı fıkrasında yer alan "...ya da başka bir nedenle şüpheliye ulaşılamaması..." ibaresinin iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince iptal hükmünün kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

V. HÜKÜM

4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 17/10/2019 tarihli ve 7188 sayılı Kanun'un 23. maddesiyle başlığı ile birlikte yeniden düzenlenen 250. maddesinin (13) numaralı fıkrasında yer alan "...ya da başka bir nedenle şüpheliye ulaşılamaması..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE 10/9/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR